

Antich

Una de les grans sorpreses de la nit electoral es produïa a les Illes Balears. Els socialistes reduïen la distància amb els populars de 24 punts a només 6. L'escrutini deixa fora Progressistes i UM pel vot en clau estatal i fa replantejar estratègies: el frontisme del PP trobarà ara oposició a Madrid, el PSIB potser passarà a ser més PSOE, mentre nacionalistes i Esquerra Unida no arriben al 10%.

es reforça

Tot ha canviat a Balears. Ja no serveix de res cap de les previsions. La primera constatació és que el ciutadà balear va votar en clau espanyola –un fenomen progressivament més intens a cada elecció– i que el factor autòcton ha quedat arraconat només en una part del vot de Progressistes (8,5%), la del PSM, i també a UM (2,2%). Sent autòctonament optimista es podria considerar que aquest vot representa, a tot estirar, un 10%. El 90% restant, com ja se sap, PP i PSOE.

La segona constatació és, sens dubte, molt cridanera. El previst vot de càstig a PP i UM per la política d'infraestructures, o al PP per la política lingüística, no ha existit. Els conservadors mantenen el vot propi –en nombres absoluts– mentre que UM augmenta poc més de 2.000 sufragis a Mallorca.

Tercera: el vot en clau espanyola ha perjudicat el PP, tot i que els conservadors illencs –tornant a la tradició dels temps de Gabriel Canellas– mantenen un diferencial positiu important. Mentre que el vot del PP a l'estat és del 37,6%, a Balears puja fins al 45,8%. Al contrari, el PSOE presenta un dèficit balear: l'efecte ZP ha significat un 42,6% a l'estat, però a les Illes els socialistes es queden amb el 39,5%.

Aquestes característiques generals del 14 de març a Balears projecten conseqüències polítiques sobre totes les formacions, que s'hauran d'adaptar a la nova realitat.

El cop al PP. Tot i no perdre en vots absoluts, és evident que el PP sí que minva en un percentatge del 8%. En condicions polítiques diguem-ne "normals", el fet que un partit, com el PP, perdés aquest percentatge i es quedés,

com queda, en el 45,9% dels vots, no seria excessivament preocupant perquè el registre continua sent molt alt. Ara bé, la situació no és gens normal. Primer, perquè el PSOE recupera aquesta quantitat de vot i recapta un 39,5%, amb la qual cosa queda a poc més de 6 punts –fa quatre anys estava a 24–. Segon, perquè tota l'estratègia conservadora a les Balears passava per rendibilitzar, per sobre de qualsevol altra cosa, la sintonia perfecta entre Jaume Matas i el Govern de Mariano Rajoy, la qual ja no existirà. Tercer, perquè s'ha constatat que el vot en clau espanyola ha beneficiat per primer cop massivament el PSOE, especialment entre la immigració i la joventut. Tot plegat projecta ombres d'incertesa sobre un Govern, el de Matas (PP), i un partit, el PP, que fins al 14 de març vivia en el millor dels mons possibles.

Ara, de sobte, l'esmentat Govern de Matas es troba immers en quelcom si no infernal sí almanco molt preocupant per als seus interessos. Cal entendre que la situació que vivia el PP a les Balears era perfecta: l'oposició estava deprimida, amb problemes interns, sense veure quin futur podia tenir, i per contra en el PP tot era tranquil·litat. El Govern se sentia tan poderós que no tenia manies per tirar endavant l'estratègia de la crispació social i política –amb el català, per exemple, o amb les infraestructures–, responnent a qualsevol crítica amb el recurrent argument de la força de les urnes del maig passat. Ara, però, tot és diferent. L'esquerra, conjuntament (PSOE i Progressistes), empata al 48% amb el centre-dreta (PP i UM). Sense comptar els nacionalistes de centre, el PP queda sol i clarament per sota dels partits que conformaren el Pacte de Progrés. Amb la perspectiva, per a aquests pròxims tres

anys, que les grans realitzacions que s'esperaven fer gràcies a l'amistat entre Matas i Rajoy es queden en l'aire. Algunes, evidentment, tiraran endavant, però no les que el Govern Zapatero hagi de finançar i que el PSOE illenc rebutgi.

Sens dubte, aquest 14-M ha estat un gran cop per al PP balear.

Eufòria en el PSOE. De la depressió més absoluta, a l'eufòria. I sobretot per a un Francesc Antich que surt més que reforçat de les eleccions. Tot i que és evident que l'efecte ZP ha estat el màxim responsable de l'èxit, el cap de llista del PSOE illenc ja no està en dubte: Antich continuarà sent el secretari general del partit i probablement el candidat per a les eleccions del 2007. Malgrat tot, tanmateix, l'orientació estratègica socialista canviarà considerablement. La cúpula ha entès que els nous vots que els han arribat són de la joventut i, sobretot, de la immigració. Així ho prova l'espectacular resultat obtingut a l'arc de municipis de la badia de Palma i Eivissa, on la demografia ha crescut més gràcies a la immigració espanyola. Així mateix, el PSOE també sap que en les eleccions autonòmiques sempre hi ha una correcció a la baixa en relació amb les generals. Els socialistes són conscients que per fidelitzar el màxim nombre possible d'aquests nous vots amb vista al 2007 el missatge no ha de decebre i ha d'intentar mantenir la comunió amb el Govern Zapatero. Dit d'una altra manera, l'estratègia balear s'haurà d'adaptar, completament, com ha passat durant la campanya, a Madrid. De fet, les primeres passes d'Antich com a diputat ja sembla que apunten a convertir-se, per dir-ho d'alguna manera, en la veu de Zapatero a Balears i en la del progressisme balear davant l'executiu de Madrid. Per entendre la nova estratègia del PSOE illenc, caldrà esperar al congrés previst per a la pròxima tardor, però tot fa suposar —almanco ara per ara— que les breques internes quedaran molt soterrades.

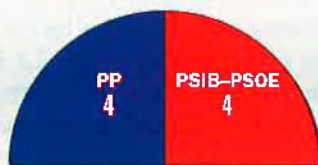
Progressistes. Els partits que han format Progressistes (PSM, EU, Els Verds i ERC) són els que més hauran de reflexionar. El resultat de vots obtinguts (8,5%) no és dolent, però queda clara-

Joa entre els socialistes. L'expresident balear i cap de llista, Francesc Antich, aconseguia empatar en escons amb el PP i aferrar-se, d'aquesta manera, com a líder del PSIB-PSOE.

Illes Balears

8 diputats

ment per sota de les expectatives que s'havien imposat: aconseguir el diputat i, en tot cas, superar el 10%. Tot sol, el vot "útil" no explica el relatiu fracàs d'aquesta coalició, ja que a Menorca aconseguiren l'11% (tot i que el PSOE pujà fins al 40,6%) que, en cas de ser el resultat balear, hauria donat el diputat; però a Eivissa foradaren (4,5%) i a Mallorca no compliren les expectatives (8,8%). Una de les causes d'aquests resultats per als Progressistes podria ser que l'aportació d'EU a les Pitiüses i a Palma (7,8%) no va funcionar, o que la principal font dels vots a Mallorca l'ha aportat el PSM, insuficient per aconseguir el diputat i per arribar al 10%.

Però en aquests moments la qüestió és saber si hi haurà o no continuació de l'estratègia experimentada, clau del fu-

tur polític balear. Per conèixer la resposta encara caldrà esperar fins al congrés del PSM, que s'esdevindrà l'octubre o novembre vinent.

UM. La sorpresa domèstica va ser UM. Ningú no donava cap opció als nacionalistes de centre que no fos rebre un fort càstig per la seva aliança amb el PP. De fet, aquesta aliança ja va ser contestada socialment amb una concentració al carrer de 50.000 ciutadans el passat 14 de febrer. Res més lluny de la realitat. UM augmentà un 31% el seu suport amb relació al 2000. Certament, l'augment en nombre de vots absoluts no és realment destacable (poc més de 2.000), però a efectes electorals sí que té importància en clau interna. Cal tenir present que, a causa de la política d'infraestructures, va sorgir en el si del partit un sector crític de prou pes contra el pacte amb el PP, la qual cosa va ocasionar certes preocupacions en la direcció del partit. De sobte, però, i evidentment, tranquil·litat absoluta en la totalitat de l'organització. El resultat es viu com un èxit enorme tant per a Maria Antònia Munar com pel candidat Josep Lliteres.

Miquel Payeras